

KEMAN ÖĞRENCİLERİNİN YİNELEME STRATEJİSİNİ KULLANMA DURUMLARI

Büşra İnci ŞENDURUR¹
Gamze Elif TANINMIŞ²

¹ Öğretim Görevlisi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, bsendurur@agri.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6769-4404

²Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, gamzeb@gazi.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8593-8425

ÖZ

Çalışmanın temel amacı üniversitelerin Eğitim Fakültelerinin Müzik Eğitimi Ana Bilim Dallarında öğrenim gören ve bireysel çalgıları keman olan lisans öğrencilerinin, öğrenme stratejilerinden biri olan yineleme stratejisini keman eğitiminde ne derecede kullandıklarını ortaya koymaktır. Öğrencilerin keman eğitiminde yineleme stratejisini kullanma durumlarını ölçmek için 162 öğrenciye anket uygulanmıştır. Anketten elde edilen veriler SPSS25 paket programı kullanılarak yüzde, frekans ve ANOVA gibi yöntemlerle analiz edilmiştir. Çalışmada ortaya çıkan sonuçlara göre öğrencilerin yineleme stratejisini sıklıkla kullandıkları görülmektedir. Çalışmada ayrıca, öğrencilerin yineleme stratejisi kullanma alanları ve okudukları sınıflar arasında anlamlı bir fark olmadığı ANOVA uygulanarak araştırılmıştır. Fakat, gruplar arasında ortalamalar bakımından anlamlı farklılıklar bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Keman eğitimi, yineleme stratejisi, anket, öğrenci görüşleri

Makale Bilgisi:

Geliş: 7 Aralık 2019

DOI: 10.7816/ulakbilge-08-46-02

Düzeltilme: 28 Aralık 2019

Kabul: 2 Ocak 2020

GİRİŞ

Yaşamımızda ihtiyaç duyulan bilgiler, tutumlar ve davranışlar, öğrenilerek kazanılır. Öğrenme, doğuştan gelen niteliklerimize bağlı olduğu kadar, zaman içerisinde de geliştirebileceğimiz bir beceridir (Tümkaya & İflazoğlu Saban, 2008: 1-22). Öğrenme, bireyin çevresi ile birlikte belirli bir düzeydeki etkileşimleri sonucunda ortaya çıkan nispeten kalıcı izli davranış değişikliğidir (Senemoğlu, 2015).

Son yıllarda eğitim sistemi alanında öğrencilerin, düşünebilme ve öğrenebilme kavramlarını nasıl uyguladıkları konusu, üzerinde durulan ve önem arz eden konular arasında yer almaktadır. Bilgi ve teknoloji çağı olan günümüzde, geçmişte çok kullanılan yöntemler arasında yer alan ezbere dayalı yöntem yerini, eleştirel düşünebilme, yaparak ve yaşayarak öğrenebilme, araştırma yapabilme, sorun çözebilme ve öğrenme sürecinde aktif rol oynayabilme gibi birçok özelliği bir arada bulunduran, zihinsel gelişim zinciri de oluşturan farklı düşünebilme ve öğrenebilme yöntemlerine bırakmıştır. Öğrenmenin gerçekleşmesine, hazır bulunuşluktan, gelişimin kritik dönemlerine, kalıttan çevreye kadar birçok faktörün etki ettiği söylenebilir. Asıl önemli noktalardan bazıları ise öğrenmeyi sağlarken kolaylaştırmak, kalıcı hâle getirmek ve öğrenmenin nasıl yapılacağı konusunda bireyi güdüleyerek, onun düşünebilmesini sağlamaktır. Bireyin tek başına öğrenmesini kolaylaştıran ve bireyin bu esnada en iyi hangi şekilde öğrendiğinin farkına varmasını sağlayan bazı öğrenme stratejileri vardır. Öğrenme stratejileri, öğrenmeyi gerçekleştirmek için izlenen yöntem, bireyin kendi başına öğrenebilmesi için kullandığı işlemler, bireyin öğrenme esnasında kullandığı ve bilginin kodlanma sürecini etkileme hedefinde olan davranış ve düşüncelerdir (Açıkgöz, 2005). Öğrenme stratejileri, ne şekilde öğrendiğini bilen, dolayısıyla öğrenmeye sürekli olarak açık, kendini tanıyan ve geliştirmeye çabalayan bir kuşak yetişmesine katkı sağlamaktadır (Arends, Resource Handbook, Learning to Teach, 1998). Weinstein ve Mayer (1986) ve Eggen (1992)'nin çalışmalarında, etkili öğrenme stratejilerinin öğrenmeye fayda sağladığı, hafıza destekleyicilerin serbest hatırlama, çağrışımında bulunarak hatırlama ve dizileri hatırlama aşamaları üzerinde olumlu bir şekilde etkileri olduğu, araştırma verileriyle ortaya konulmuştur.

Öğrenme stratejileri çeşitli araştırmacılara göre birden fazla ve farklı biçimlerde sınıflandırılmaktadır. Weinstein ve Mayer araştırmalarında öğrenme stratejilerini 8 gruba ayırmışlardır. Bunlar; temel yineleme (tekrar), karmaşık yineleme, temel anlamlandırma, karmaşık anlamlandırma, temel örgütleme, karmaşık örgütleme, anlamayı izleme ve duyuşsal stratejilerdir. Bazı araştırmacılar tarafından temel ve karışık olarak ele alınan stratejiler, farklı araştırmacılar tarafından birlikte ele alınmış ve yineleme, anlamlandırma, örgütleme, anlamayı izleme ve duyuşsal stratejiler olmak üzere beş başlık altında incelenmiştir. Literatür incelendiğinde beş başlık altında kabul görmüş öğrenme stratejileri ile ilgili birçok çalışma olduğu görülmüştür. Fakat bu çalışmalardan yineleme stratejisi ile ilgili çalışmaların diğer çalışmalara göre nispeten daha az olduğu görülmüştür. Müzik eğitimi literatüründe de yineleme(tekrar) stratejisi ile ilgili az sayıda çalışma olsa da Kurtuldu ve Güçlü (2010), ve Kılınçer ve Uygun (2013)'ün çalışmalarında çalgı eğitiminde yineleme stratejisinin çok büyük bir önemi olduğu ortaya çıkmıştır. Literatürde, keman eğitiminde yineleme stratejisinin kullanılma durumuyla ilgili bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu çalışmanın, literatürdeki bu boşluğu doldurması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmada, Türkiye’de belirli kriterlere göre seçilmiş yedi üniversitenin Eğitim Fakültelerinin Müzik Eğitimi Ana Bilim dallarında, bireysel çalgıları keman olup lisans düzeyinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin, öğrenme stratejilerinden biri olan yineleme stratejisini keman eğitiminde ne derecede kullanıp kullanmadıklarını ortaya koymak amaçlanmıştır. Çalışmanın bundan sonraki bölümlerinde öğrenme stratejileri anlatılacak, yineleme stratejisinin müzik eğitimindeki öneminden bahsedilecek ve araştırmanın yöntemi, verilerin analizi, bulgular ve sonuç kısımlarına yer verilecektir.

ÖĞRENME STRATEJİLERİ

Öğrenme stratejileri bireyin kolay ve kalıcı öğrenmesine yarar sağlamasının yanında, öğrenmedeki verimliliğini artırır ve bireye bağımsız öğrenebilme özelliği kazandırır. Çok çeşitli şekillerde anlatılan öğrenme stratejileri konusu, bireyin öğrenmeyi daha hızlı, eğlenceli, etkili kılmaya yönelik yapmış oldukları özel süreçler ve işlemler (Wenden, 1991), belirlenen hedeflere ulaşmak için bireylerin takip ettikleri prosedürler ve plânlar (Stern, 1992: 266-277) gibi çeşitli şekillerde tanımlanmaktadır. Öğrenme stratejileri bireyin öğrenmesini yalnız bilişsel açıdan değil, duyuşsal açıdan da etkileme hedefini taşır. Öğrenme stratejilerinin temel işlevi, bireyin kendi başına

öğrenmesini denetlerken, yönlendirmelerini de sağlamaktır. İlgili literatürde yapılan incelemeler sonucunda öğrenme stratejilerinin birbirlerinden farklı şekillerde sınıflandırıldığı görülmektedir. Tablo 1’de öğrenme stratejilerinin literatürde yer alan sınıflandırmaları gösterilmiştir.

Tablo 1: Öğrenme Stratejileri Sınıflandırılması

Araştırmacı(lar)	Stratejilerin (Str) Sınıflandırılması							
Brown(2000)	Bilişsel Str		Sosya Duyuşsal Str			Biliş Ötesi Str		
Stern(1992)	Bilişsel Str	Deneyimsel Str			Kişilerarası Str		Duyuşsal Str	Planlama Str
Wenden (1991)	Bilişsel Stratejiler					Öz Yönetim Stratejileri		
	Seçme	Ezberleme	Depolama	Geri çağırma	Planlama	İzleme	Değerlendirme	
Oxford (1990)	Doğrudan Stratejiler					Dolaylı Stratejiler		
	Bellek	Bilişsel		Telafi Edici	Sosyal	Duyuşsal	Biliş Ötesi	
Weinstein ve Mayer(1986)	Yineleme Str		Anlamlandırma Str		Örgütlenme Str	Anlamayı İzleme Str		Duyuşsal Str
Rubin (1981)	Doğrudan Öğrenme Stratejileri					Dolaylı Öğrenme Stratejileri		
	Açıklama / Doğrulama	Tahmin Etme / Mantık Yürütme	Tümdengelimli Sorgulama	Alıştırma	Bellek	İzleme	Üretim Aşamaları	Alıştırma Olanakları Yaratma

Kaynak: Akdeniz, 2013

Literatürde, üzerinde daha çok durulan öğrenme stratejisi sınıflandırmalarını, bilişsel ve bilişötesi stratejiler olmak üzere ikiye ayırmak mümkün gözükmemektedir. Bilişsel stratejiler yineleme, anlamlandırma ve örgütlenme olmak üzere üç; biliş bilgisi stratejileri ise anlamayı izleme ve duyuşsal olmak üzere iki ana başlıkta değerlendirilebilir (Duman, 2015; Özer, 2008: 139-152). Çalışmanın bu bölümünde, öğrenme stratejilerinin bu beş başlık altında tanımlarına yer verilmiştir. Araştırmanın ana konusu olduğu için yineleme stratejisi ve müzik eğitimindeki rolü hakkında ise daha ayrıntılı bilgiler verilmiştir.

Yineleme Stratejileri

Kısa süreli hafızanın kapasitesi ve bilgilerin bu hafızada kalma süresi oldukça kısadır. Yineleme stratejileri bu süreyi uzatabilmek için kullanılmakta ve bilgilerin olduğu gibi hatırlanmasında oldukça etkilidir (Nacaroglu, 2019). Yineleme, basit yineleme ve anlamlandırıcı yineleme olarak ikiye ayrılır Basit yinelemenin fonksiyonu bilginin kısa süreli hafızada uzun süre tutulmasını sağlamaktır. Anlamlandırıcı yinelemede ise bilgi kısa süreli hafızadan uzun süreli hafızaya aktarılmaktadır. Burada kullanılan gruplama, imgeler şekillendirme veya değişik türlerde yeniden kodlama gibi işlemler uygulanarak yeni bilginin kendi içinde bağlantılar kurmasını kolaylaştırır (Öztürk & Kısaç, 2004).

Literatür incelendiğinde müzik eğitiminde yineleme stratejisinin rolünün büyük olduğu ve öğrenmede öğrencilerin en çok tercih ettiği stratejiler arasında yer aldığı görülmüştür. Müzik bölümlerini de içinde barındıran Eğitim Fakültelerinde yapılan Yüksel ve Koşar (2001) ve Hamurcu (2002)’nin çalışmalarında öğrencilerin öğrenirken en çok yineleme stratejisine başvurduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Yine Kurtuldu (2007)’nin piyano öğrencilerinin öğrenme stratejilerini kullanma durumlarını inceleyen çalışmasında, piyano öğrencilerinin bireysel çalışmalarında yineleme stratejisini büyük ölçüde tercih ettiği görülmüştür. Literatürde yer alan bir diğer çalışma ise, Saraç (2003) tarafından yapılan ve viyolonsel eğitimi üzerine öğrenme stratejilerinin nasıl olabileceği üzerine bazı görüşleri içeren bir çalışmadır. Bu çalışmada da, öğrencilerin bireysel çalgı eğitiminde yineleme stratejilerini tercih ettikleri görülmüştür. Müzik eğitiminde kullanılabilecek yineleme stratejileri için aşağıdaki ifadeler kullanılabilir (Nacaroglu, 2019):

- Eserin önemli görülen yerlerini sessiz okuyarak tekrar etme

- Eseri yavaş bir tempoda tekrar ederek çalışma
- Eserde önemli görülen yerlerin altını çizerek ya da işaretleyerek tekrar etme
- Önemli görülen pasajları zihinde tekrarlayarak ezberlemeye çalışma

Müzikte bir eserin eksiksiz icra edilebilmesi için yavaş bir şekilde yapılacak olan çalışmanın tekrar tekrar uygulanması kritik bir önem taşımaktadır. Newman (1984)’a göre eseri yavaş ritimde çalışmak, insan kaslarının hareketi rahat ve basit bir biçimde öğrenmesini sağlamakla beraber, esere odaklanmayı da sağlayarak öğrenmeye yardımcı olmaktadır. Eser bu şekilde çalışılıp tamamen benimsendikten sonra hızlandırılabilir. Yokuş ve Yokuş (2010)’a göre yineleme stratejisi aşamaları şu şekildedir:

- Öğrenilecek olan parçayı düşünerek, çalgıya dokunmadan elin pozisyonunu ve parmak hareketlerini zihinde canlandırılarak tekrar etmek
- Parçanın üzerindeki terimleri ve simgeleri zihinde canlandırılarak tekrar etmek
- Parçanın, ezgisini, temposunu ve ritim kalıplarını zihinde seslendirilerek tekrar etmek

Abeles (1980)’e göre yineleme stratejisi ile tekrar tekrar yapılan çalışma, bir noktadan sonra rutinleşmekte ve eseri çalan kişinin ayırt etme kabiliyetini, hassasiyetini ve yaratıcılığını köreltebilmektedir. Bunun için eserin yapısını iyi incelenmek ve eserdeki bir pasajı defalarca aynı şekilde tekrarlamak yerine, farklı ritimler kullanarak farklı nüanslarla ve farklı tempolarla çalmak gerekebilir (Çimen, 2008: 297-302).

Diğer Öğrenme Stratejileri

Anlamlandırma Stratejileri: Bilgi grupları arasında iletişim sağlayarak anlamlı öğrenmeyi gerçekleştiren stratejilerdir. Öğrenciler bu stratejilerde öğrenmeyi hedefledikleri yeni bilgiyi, önceden öğrendikleri ve uzun süreli hafızalarında var olan bilgilerle birleştirerek ve bu bilgiye anlam yükleyerek öğrenirler. Görsel imaj oluşturma, cümle içinde kullanma, benzetme, özetleme ve not alma, anlamlandırma stratejilerinin bazı ifadeleridir (Özer, Öğrenmeyi Öğretme, 1998).

Örgütlenme Stratejileri: Öğrenilecek bilgilerin tekrardan düzenlenerek öğrenilmesini sağlayan stratejilerdir. Anlamlandırma stratejileriyle beraber kullanılır (Erdem, 2005: 1-6).

Anlamayı İzleme Stratejileri: Bu stratejiye göre öğrenciler öğrenmelerini, kendileri düzenler, yürütür ve denetler. Arends (1997)’e göre öğrenenler, bu stratejide, belirli öğrenme stratejilerini kullanma becerileri ve kendi düşünme tarzları üzerine düşünürler.

Duyuşsal Stratejiler: Öğrenmede duygusal ya da güdüsel faktörlerden oluşan engelleri bertaraf etmek için uygulanan stratejiler duyuşsal stratejiler olarak isimlendirilmektedir (Subaşı, 2000). Bu engeller, dikkat toplayamama, olumlu tutum geliştirememek, güdülenememe ve kaygıyı azaltamama şeklinde sıralanabilir.

LİTERATÜR TARAMASI

Literatürde öğrenme stratejileri ile çok sayıda çalışma olduğu görülmüştür.. Bu çalışmanın ana konusu müzik eğitiminde öğrenme stratejileri ve yineleme stratejisi olduğu için, çalışmanın bu bölümünde sadece bu konular ile ilgili yapılmış olan çalışmalara yer verilecektir.

Nielsen (1999) “Enstrümantal Müzik Pratiğinde Öğrenme Stratejileri” adlı çalışmada, çalgı eğitiminde ileri düzeyde olan öğrencilerin çalışmaları sırasında, öğrenmede herhangi bir problemle karşılaşmaları durumunda, değişik öğrenme stratejilerini kullandıkları belirtilmektedir.

Hallam (2001) “Müzisyenlerin Üstbilişsel Gelişimi: Eğitim için Öneriler” adlı çalışmada müzisyenlerin yeterliliği arttıkça üstbiliş ve performans planlama stratejilerinin ne şekilde farklılaşabileceğini belirlemeyi hedeflemiştir. Çalışma sonuçlarına göre, profesyonel müzisyenler konsantrasyon, planlama, izleme, değerlendirme gibi konularda çoğunlukla üstbilişsel davranışlar sergilerken, müziğe yeni başlayan müzisyenler ise öğrenmede daha çok planlama stratejilerini kullanmışlardır.

Ertem (2003)’in “Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Temel Piyano Eğitiminde Öğrenme Stratejilerinin Kullanılma Durumları ve “Örgütlenme” Stratejisinin Etkililik Düzeyi” adlı çalışmada, örgütlenme stratejisinin öğrencilerin piyano öğrenmesi sürecine olumlu yönde katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Saraç (2003), viyolonsel eğitimi üzerine öğrenme stratejilerinin nasıl olabileceği üzerine bazı görüşleri içeren çalışmada yineleme stratejisinin çalgı eğitiminde çok önemli bir yere sahip olduğunu vurgulamıştır.

Müzik eğitimi alanında yapılan başka bir araştırma da Kurtuldu (2007)’nin “Bilgiyi İşleme Modeline Dayalı

Piyano Eğitiminde Genel Öğrenme Stratejilerinin Yeri ve Görsel İmajlar Oluşturma Yönteminin Kullanılabilirlik Düzeyi” isimli çalışmasıdır. Çalışma sonuçlarına göre, “görsel imajlar oluşturma yönteminin” piyano eğitiminde kullanılan geleneksel öğrenme stratejilerine göre daha etkin ve faydalı olduğu sonucuna varılmıştır.

Akın (2007) “Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Keman Dersinde Anlamlandırma Stratejisi’nin Kullanımı ve Etkililik Düzeyi” isimli çalışmasında, anlamlandırma stratejisinin öğrencilerin keman öğrenmelerine olumlu yönde etki yaptığını belirtmiştir.

Yokuş (2009)’un “Piyano Eğitiminde Öğrenme Stratejilerinin Kullanılmasının Öğrencilerin Başarılarına ve Üstbilişsel Farkındalıklarına Etkisi” isimli çalışmasında, öğrenme stratejilerinin kullanılmasının, öğrencilerin bilgi seviyeleri, çalgı çalma düzeyleri ve üstbilişsel farkındalık seviyelerini artırmada geleneksel eğitimden daha fazla etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Kurtuldu ve Güçlü (2010) piyano eğitiminde yineleme stratejisinin öğrencilerin başarısına olan etkilerini araştırdıkları bir çalışma yapmışlardır. Çalışmada toplam 10 öğrenciden oluşan kontrol ve deney gruplu öntest-sontest modeli uygulanmıştır. Öğretici, seçilen eseri kontrol grubuna geleneksel yöntemle öğretirken deney grubu ile yineleme çalışması yapmıştır. İki gruba da yapılan eşit çalışma sonucunda öğrencilerin performansları ölçülmüştür. Çalışma sonucunda yineleme çalışması yapan deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine göre performans puanları daha yüksek çıkmıştır.

Sikes (2010), yaylı çalgı öğrencilerinin öğrenme stratejileri kullanımına yönelik bir çalışma yapmıştır. Çalışma sonuçlarına göre, kullanılan her öğrenme stratejisinin öğrencilerin başarısını önemli ölçüde artırdığı belirlenmiştir.

Topoğlu (2011), farklı düzeylerdeki yaylı çalgı öğrencilerinin kullandıkları çeşitli öğrenme stratejilerini incelemiştir. Çalışmada ortaya çıkan sonuçlara göre, öğrencilerin en çok kullandıkları stratejiler, tekrar etme ve yavaş çalmadır.

Kılınçer ve Aydın (2013) piyano dersinde kullanılan öğrenme stratejileri ölçeğinin geliştirilmesi konusunda bir çalışma yapmışlardır. Çalışma sonucunda geliştirilen ölçeğin, öğrencilerin piyano dersinde öğrenme stratejilerini kullanma seviyelerinin tespit edilmesi konusunda geçerli olduğu görülmüştür.

Kılınçer ve Uygun (2013) yaptıkları çalışmalarında müzik öğretmeni adaylarının piyano eğitiminde öğrenme stratejilerini kullanma seviyelerini incelemişlerdir. Çalışma sonucunda öğrencilerin piyano çalışırken en çok yineleme stratejisini en az ise dikkat stratejilerini kullandıkları görülmüştür. Çalışmada cinsiyet, öğrenim görülen sınıf, çalışmayı planlama ve piyano dersi başarı seviyeleri değişkenlerine göre öğrencilerin öğrenme stratejilerini kullanma seviyeleri arasında istatistiki olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Ertem (2014)’in piyano eğitiminde öğrenme süreci ve öğrenme stratejileri kullanmanın yeri ve önemine yönelik çalışmasında, piyano eğitiminde kullanılabilir olan öğrenme stratejilerini sınıflandırılmıştır.

Kocaarslan (2016)’ın “Profesyonel Müzik Eğitiminde Bilinçli Farkındalık, Öğrenme Stratejileri ve Öğrenme Stilleri” adlı çalışmasının sonuçlarına göre, müzik öğrencileri, not alma, altını çizme, şemalaştırma gibi stratejiler yerine zihinde özetleme, tezatlama, hayalde canlandırma gibi stratejiler ile öğrenmeyi tercih etmektedir.

Afacan (2018)’ın “Keman Eğitimi Öğrenme Stratejileri Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Öğrenme Stratejileriyle Desenlenmiş Etkinliklerin Öğrencilerin Öğrenme Stratejilerini Kullanmalarına ve Keman Performanslarına Etkisi” isimli çalışmasının sonuçlarına göre öğrencilerin, cinsiyetleri, keman dersine çalışmaya ayırdıkları haftalık zaman dilimi, keman dersine çalışma zamanını planlama, keman dersi için okul dışında destek alma gibi durumlarına göre öğrenme stratejilerini kullanma durumlarında anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Nacaroğlu (2019)’nın “Müzik Öğretmeni Adaylarının Kullandıkları Öğrenme Stratejilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” isimli çalışmasında, müzik öğretmeni adaylarının anlamayı izleme, anlamlandırma ve örgütleme stratejilerini sıklıkla kullandıkları, yineleme ve duyuşsal stratejileri ise daha az kullandıkları belirlenmiştir.

YÖNTEM

Bu çalışma betimsel nitelikte bir alan araştırmasıdır. Var olan durumu betimlemek için anket uygulanarak bir tarama modeli kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Çalışmada tabaklı örneklemeden yararlanılmış ve keman öğrenci sayılarının yüksek olması kriterlerine göre Türkiye’de yedi üniversite seçilmiştir (Gazi Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Marmara Üniversitesi). Çalışmanın evrenini 2019-2020 Eğitim Öğretim yılında bu yedi üniversitenin Eğitim Fakültelerinin Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim görmekte olan keman öğrencileri oluşturmaktadır. Bu öğrencilerin sayısı 189’dur. Anket uygulamasına 162 kişi geri dönüş yapmıştır. Ankete dönüş oranı %86’dır. Dolayısı ile evrenin büyük bir bölümüne ulaşılmıştır. Tablo 2’de örnekleme alınan öğrencilerin öğrenim gördükleri okullarına ve sınıflarına göre dağılımları verilmektedir.

Tablo 2: Tanımlayıcı İstatistikler

Üniversite	Lisans 1. Sınıf	Lisans 2. Sınıf	Lisans 3. Sınıf	Lisans 4. sınıf
Dokuz Eylül Üniversitesi	7	4	8	5
Atatürk Üniversitesi	8	7	4	8
Pamukkale Üniversitesi	4	4	6	4
Gazi Üniversitesi	8	5	6	8
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	7	3	6	3
Marmara Üniversitesi	2	8	5	5
Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi	3	6	9	9
TOPLAM	39	37	44	42

Tablo 3’te görüldüğü üzere lisans 1’de 39, lisans 2’de 37, lisans 3’te 44 ve lisans 4’te 42 öğrenciye ulaşılmıştır. Sınıflar arası dağılımda öğrenci sayılarının birbirine çok yakın olmasının araştırmanın güvenilirliğini arttıracakı düşünülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada Afacan (2018)’ın geliştirdiği ölçekten yararlanılmıştır. Çalışmada, Keman Eğitiminde Yineleme Stratejisinin Kullanılma Durumunu ortaya koymak amacıyla yüz yüze görüşme yöntemi ile anket uygulanmıştır. Ankete katılan öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerinin tespiti için 2, keman eğitiminde yineleme stratejisinin kullanılma düzeyini ölçmek için 3’lü likert ölçeği kullanılarak hazırlanan 10 soru sorulmuştur. Anket sorularına verilen cevaplarda, “katılmıyorum” seçeneğine 1, “kararsızım” seçeneğine 2 ve “katılıyorum” seçeneğine 3 puan verilmiştir. Yapılan Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testlerine göre veriler normal şekilde dağılmıştır (Sig: 0.000). Anketin tüm sorularının dahil edildiği güvenilirlik analizi için yapılan Cronbach Alpha (α) analiz değeri ise 0.849’dur. Bu değer 0.8’in üzerinde olduğu için uygulanan anketin yüksek güvenilirliğe sahip olduğu söylenebilir.

Verilerin Analizi

Çalışmada yüz yüze görüşme yöntemi ile bireysel çalgısı keman olan lisans öğrencilerine anket uygulanmış ve araştırma sonucunda elde edilen veriler SPSS 25 paket programına aktararak frekans ve yüzde dağılımı, ortalamalar ve gruplar arası anlamlı bir fark olup olmadığını gösteren ANOVA gibi istatistikî yöntemlerle analiz edilmiştir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- Türkiye’nin farklı bölgelerindeki keman öğrenci sayıları yüksek olan yedi üniversitenin Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalları ile sınırlandırılmıştır.
- Örneklemeye alınan üniversitelerin Müzik Eğitimi Anabilim Dalı keman öğrencileri ile sınırlandırılmıştır.
- Çalgı eğitiminin alt boyutlarından biri olan keman eğitimiyle sınırlandırılmıştır.
- Öğrenme stratejileri konusunun bir boyutu olan yineleme stratejisi ile sınırlandırılmıştır.
- Uygulanan ankette sorular keman eğitiminde etüt çalışma ile sınırlıdır.
- Örneklemi oluşturan öğrencilerin anketlere verdikleri yanıtlar ile sınırlandırılmıştır.
- Araştırmının konusu ile ilgili ulaşılabilen kaynaklar, ilgili araştırmalar ve ilgili dokümanlarla sınırlandırılmıştır.
- Kullanılan istatistiki yöntemle sınırlandırılmıştır.

BULGULAR VE YORUMLAR

Öğrencilerin anket sorularına verdikleri cevaplara göre yapılan değerlendirmeler Tablo 3’ün altında yer almaktadır.

Tablo 3: Yineleme Statejisinin Kullanımı ile İlgili Öğrenci Görüşleri

SORULAR	Sıra	Ortalama	Standart Sapma
Etütte pozisyon geçişlerini belirten parmak numaralarına uygun çalınca kadar tekrar ederim.	2	2.72	0.53
Etütte pozisyon geçişlerini belli etmeden yumuşak bir şekilde yapana kadar tekrar ederim.	8	2.53	0.61
Etütte pozisyon geçişlerini doğru ve temiz çalana kadar tekrar ederim.	1	2.79	0.52
Pozisyon geçişlerinin sık olduğu yerlerde parmak numaralarını sürekli tekrar ederek ezberlerim.	7	2.54	0.61
Legato tekniğinde çalarken sesleri uzun ve birbirinden ayırmadan çalana kadar tekrar ederim.	5	2.58	0.61
Etütte yay tekniğini doğru uygulayınca kadar tekrar ederim.	4	2.61	0.60
Detache tekniğinde eşit yay uzunluğunda ve aynı gürültüde sesler elde edene kadar çalışmalar yaparım.	9	2.48	0.63
Etütte yay şekillerini (bütün yay, dip, uç, alt yarı, üst yarı) doğru bir şekilde uygulayınca kadar tekrar ederim.	6	2.55	0.62
Etütte geçen çift sesleri doğru ve temiz çalınca kadar tekrar ederim.	3	2.68	0.59
Etüdün bir bölümünü ya da tamamını gerçekten çalışmış gibi zihinsel tekrar yaparım.	10	2.47	0.69
Genel Ortalama		2.6	

Tablo 3, keman eğitiminde yineleme stratejisinin kullanılma durumunu ölçmek amacıyla sorulmuş 10 sorunun ortalamalarını, standart sapmalarını ve önem sırasını göstermektedir. Ortaya çıkan sonuçlara göre ortalamalar 2.47 ve 2.79 arasındadır. Tüm soruların genel ortalaması ise 2.60’tır. Genel ortalama, katılıyorum seçeneğine (3.00) çok yakın olduğu için Türkiye’deki Eğitim Fakültelerinin Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim gören ve bireysel çalgısı keman olan lisans öğrencileri yineleme stratejilerini sıklıkla kullanıyorlar denebilir. Öğrencilerin yineleme stratejilerini uygularken önemli gördüğü hususlar aşağıdaki gibidir:

1. Etütte pozisyon geçişlerini doğru ve temiz çalana kadar tekrar etme (2.79)
2. Etütte pozisyon geçişlerini belirten parmak numaralarına uygun çalınmaya kadar tekrar etme (2.72)
3. Etütte geçen çift sesleri doğru ve temiz çalınmaya kadar tekrar etme (2.68)
4. Etütte yay tekniğini doğru uygulayınca kadar tekrar etme (2.61)

Ortaya çıkan sonuçlara göre öğrencilerin yineleme stratejilerini en çok kullandığı alanların pozisyon geçişlerinin doğru yapılması, parmak numaralarının doğru uygulanması, çift seslerin temiz çalınması ve yay tekniklerinin doğru uygulanması alanları olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin yineleme stratejisi kullanma alanları ve okudukları sınıflar arasında anlamlı bir fark olmadığı ANOVA uygulanarak araştırılmıştır. Tablo 4’te ANOVA sonuçları gösterilmektedir.

Tablo 4: ANOVA Sonuçları

SORULAR	F değeri	Sig. (Anlamlılık)	Öğrenim Görülen Sınıflar (Lisans 1,2,3,4)
Etütte pozisyon geçişlerini belirten parmak numaralarına uygun çalınmaya kadar tekrar ederim.	0.729	0.536	Gruplar arası anlamlı bir fark yoktur ($p>0.05$)
Etütte pozisyon geçişlerini belli etmeden yumuşak bir şekilde yapana kadar tekrar ederim.	0.862	0.462	Gruplar arası anlamlı bir fark yoktur ($p>0.05$)
Etütte pozisyon geçişlerini doğru ve temiz çalana kadar tekrar ederim.	1.665	0.177	Gruplar arası anlamlı bir fark yoktur ($p>0.05$)
Pozisyon geçişlerinin sık olduğu yerlerde parmak numaralarını sürekli tekrar ederek ezberlerim.	1.080	0.359	Gruplar arası anlamlı bir fark yoktur ($p>0.05$)
Legato tekniğinde çalarken sesleri uzun ve birbirinden ayırmadan çalana kadar tekrar ederim.	0.897	0.444	Gruplar arası anlamlı bir fark yoktur ($p>0.05$)
Etütte yay tekniğini doğru uygulayınca kadar tekrar ederim.	0.622	0.602	Gruplar arası anlamlı bir fark yoktur ($p>0.05$)
Detache tekniğinde eşit yay uzunluğunda ve aynı gürlükte sesler elde edene kadar çalışmalar yaparım.	0.639	0.591	Gruplar arası anlamlı bir fark yoktur ($p>0.05$)
Etütte yay şekillerini (bütün yay, dip, uç, alt yarı, üst yarı) doğru bir şekilde uygulayınca kadar tekrar ederim.	1.112	0.346	Gruplar arası anlamlı bir fark yoktur ($p>0.05$)
Etütte geçen çift sesleri doğru ve temiz çalınmaya kadar tekrar ederim.	1.268	0.287	Gruplar arası anlamlı bir fark yoktur ($p>0.05$)
Etüdün bir bölümünü ya da tamamını gerçekten çalışıyormuş gibi zihinsel tekrar yaparım.	0.166	0.919	Gruplar arası anlamlı bir fark yoktur ($p>0.05$)

Tablo 4’te görüldüğü üzere gruplar arası anlamlı bir farklılığa rastlanamamıştır ($p>0.05$). Özetle, öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıfların farklı olması yineleme stratejisi kullanma alanlarına verdikleri cevapları etkilememiş ve farklılaştırmamıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye’de keman eğitiminde yineleme stratejisinin kullanılma düzeyini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmanın sonuçları aşağıdaki gibidir:

- Anketler sonucunda genel ortalamaya bakıldığında öğrencilerin yineleme stratejisini sıklıkla kullandıkları görülmektedir.
- Öğrencilerin anket maddelerine verdikleri yanıtlar sonucu sırasıyla en çok, pozisyon geçişlerini doğru ve temiz çalmaya çalışırken, pozisyon geçişlerindeki parmak numaralarına uygun çalmaya çalışırken, çift sesleri doğru çalmaya çalışırken ve yay tekniklerini doğru uygulamaya çalışırken yineleme stratejisini kullandıkları görülmektedir.
- Öğrencilerin anket maddelerine verdikleri yanıtlar sonucu sırasıyla en az, etüdün bir bölümünü ya da tamamını gerçekten çalışırmış gibi zihinsel tekrar yaparken, detaşe tekniğinde eşit yay uzunluğunda ve aynı gürlükte ses elde edene kadar çalışmalar yaparken, pozisyon geçişlerini belli etmeden yumuşak bir şekilde yapana kadar tekrar ederken, pozisyon geçişlerinin sık olduğu yerlerde parmak numaralarını sürekli tekrar ederek ezberlerken, yay şekillerini (bütün yay, dip, uç, alt yarı, üst yarı) doğru bir şekilde uygulayınca kadar tekrar ederken, legato tekniğinde çalarken sesleri uzun ve birbirinden ayırmadan çalana kadar tekrar ederken yineleme stratejisini kullandıkları görülmektedir.
- Öğrencilerin yineleme stratejisini kullanma alanları ile öğrenim gördükleri sınıf seviyesi arasında herhangi bir anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Saraç (2003), Kurtuldu (2007) ve Topoğlu (2011)’nin de çalışmalarında belirttiği gibi, bireysel çalgıdan iyi ve doğru ses elde edebilmek, alanında iyi bir çalgı eğitimcisi ya da icracısı olabilmenin temelinde yineleme vardır denebilir. Çimen (2008)’in de çalışmasında belirttiği gibi, müzikte, bireysel çalgıda yineleme yaparken bunun doğru boyutlarda yapılması da ayrıca önem arz etmektedir. Örneğin, çalışılırken fark edilmeden yanlış bir tartım kalıbı ile ya da nota ile çalışılıp bunun sürekli tekrar edilmesi olumsuz bir sonuç doğurur denebilir. Öte yandan sürekli tekrarlanan egzersiz, etüt ya da eserlerde bazen kasların ve müzikalitenin duyarsızlaşması da söz konusu olabilir. Bu davranışları, farklı tartım kalıpları veya yay teknikleri ile çalışıp tekrar ederek değiştirmenin mümkün olduğu söylenebilir.

Bu bilgiler ışığında sonuçlara yönelik aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

- Literatürle de uyumlu olarak bu çalışmada, bireysel çalgı öğrenme sürecinde yineleme stratejisinin büyük önemi olduğu ortaya çıkmıştır. Bu yüzden öğrenciler ve öğretmenler bireysel çalgı öğrenme sürecinde bu stratejiyi sıklıkla kullanmalıdır.
- Abeles (1980), “Yineleme stratejisi ile tekrar tekrar yapılan çalışma, bir noktadan sonra rutinleşmekte ve eseri çalan kişinin ayırt etme kabiliyetini, hassasiyetini ve yaratıcılığını köreltebilmektedir” demektedir. Bunun için eserin yapısını iyi incelenmek ve eserdeki bir pasajı defalarca aynı şekilde tekrarlamak yerine, farklı ritimler kullanarak farklı nüanslarla ve farklı tempolarla çalmak gerektiği düşünülmektedir.
- Yineleme stratejisi uygulanırken, parçanın tümünde değil, öğrencinin zorlandığı bölümlerde yapılmasının daha iyi sonuçlar vereceği düşünülmektedir.
- İleride yapılacak çalışmalarda, keman eğitiminde yapılan bu çalışmanın, diğer çalgılarda da yapılmasının içerik olarak daha zengin bir sonuç vereceği düşünülmektedir.
- İleriki çalışmalarda deneysel çalışmalar yapılarak ve nicel analiz yöntemleri kullanılarak, yineleme stratejisinin öğrenci performansına etkisinin araştırılabileceği düşünülmektedir.
- İleride yapılacak olan çalışmalarda bu çalışmada kullanılan öğrenme stratejilerinden yineleme stratejisi konusunun yanı sıra diğer öğrenme stratejilerinin de kullanılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Abeles, H. F. (1980). Responses to Music. D. A. Hodges içinde, Handbook of Music Psychology. Kansas: National Association for Music Therapy.
- Açıkgöz, Ü. K. (2005). Etkili Öğrenme ve Öğretme (Cilt 6). İzmir: Eğitim Dünyası.
- Afacan, Ş. (2018). Keman Eğitimi Öğrenme Stratejileri Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Öğrenme Stratejileriyle Desenlenmiş Etkinliklerin Öğrencilerin Öğrenme Stratejilerini Kullanmalarına ve Keman Performanslarına Etkisi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Akdeniz, C. (2013). Kişilik Profillerine Göre Öğretmenlerin Öğrenme Stratejisi Tercihleri ve Öğretim Stratejilerini Kullanma Durumları: Eskişehir İli Örneği. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir.
- Akın, A. (2007). Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Keman Dersinde Anlamlandırma Strateji'sinin Kullanımı ve Etkililik Düzeyi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Arends, R. I. (1997). Classroom Instruction and Management. The McGraw-Hill Companies.
- Arends, R. I. (1998). Resource Handbook, Learning to Teach. Boston: MA: McGraw-Hill.
- Brown, H. D. (2000). Principles of Language Learning and Teaching. Pearson Education.
- Çimen, G. (2008). Konserde Çalmaya Hazırlık Süreci. Kastamonu Eğitim Dergisi, 16(1), 297-302.
- Duman, B. (2015). Neden Beyin Temelli Öğrenme. Ankara: Pegem Akademi.
- Eggen, P. V. (1992). Educational Psychology: Classroom Connection. New York: Macmillan.
- Erdem, A. R. (2005). Öğrenmede Etkili Yollar: Öğrenme Stratejileri ve Öğretimi. İlköğretim-Online, 4(1), 1-6.
- Ertem, Ş. (2003). Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Temel Piyano Eğitiminde Öğrenme Stratejilerinin Kullanılma Durumları ve Örgütlenme Stratejisinin Etkililik Düzeyi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ertem, Ş. (2014). Piyano Eğitiminde Öğrenme Süreci Ve Öğrenme Stratejileri Kullanmanın Yeri Ve Önemi. Sanat Eğitimi Dergisi, 2(2), 1-26.
- Hallam, S. (2001). The Development of Metacognition in Musicians: Implication for Education. British Journal of Music Education, 18(1), 27-39.
- Hamurcu, H. (2002). Okulöncesi Öğretmen Adaylarının Kullandıkları Öğrenme Stratejileri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23, 127-134.
- Kılınçer, Ö., & Aydın , U. M. (2013). Piyano Dersinde Kullanılan Öğrenme Stratejileri Ölçeğinin Geliştirilmesi. International Journal of Human Science, 10(1), 468-493.
- Kılınçer, Ö., & Uygun, M. A. (2013). Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Dersinde Öğrenme Stratejilerini Kullanma Düzeylerinin İncelenmesi. E-Journal of New World Sciences Academy, 8(2), 206-238.
- Kocaarslan, B. (2016). Profesyonel Müzik Eğitiminde Bilinçli Farkındalık, Öğrenme Stratejileri ve Öğrenme Stilleri. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kurtuldu, M. K. (2007). Bilgiyi İşleme Modeline Dayalı Piyano Eğitiminde Genel Öğrenme Stratejilerinin Yeri ve Görsel İmajlar Oluşturma Yönteminin Kullanılabilirlik Düzeyi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü .
- Kurtuldu, M. K., & Güçlü, H. E. (2010). Piyano Eğitiminde Planlı ve Eşit Tekrar Çalışmasının Öğrencilerin Başarıları Üzerindeki Etkileri. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 9(34), 196-204.
- Nacaroglu, D. (2019). Müzik Öğretmeni Adaylarının Kullanıkları Öğrenme Stratejilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı.

- Newman, W. S. (1984). *The Pianist's Problems: A Modern Approach to Efficient Practice and Musicianly Performance*. New York: Da Capo Press.
- Nielsen, S. G. (1999). Learning Strategies in Instrumental Music Practice. *British Journal of Music Education*, 16(3), 275-291.
- Oxford, R. L. (1990). Language Learning Strategies. A. Burns, & J. C. Richards içinde, *Learning English as a Second Language* (s. 81-91). Cambridge.
- Özer, B. (1998). Öğrenmeyi Öğretme. A. Hakan içinde, *Eğitim Biliminde Yenilikler* (s. 147-162). Eskişehir: Eskişehir Anadolu Üniversitesi.
- Özer, B. (2008). Öğrencilere Öğrenmeyi Öğretme. A. Hakan içinde, *Öğretmenlik Meslek Bilgisi Alanındaki Gelişmeler* (s. 139-152). Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi.
- Öztürk, B., & Kısacık, İ. (2004). Bilgiyi İşleme Modeli. Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi. içinde Ankara: Pegem Akademi.
- Rubin, J. (1981). The Study of Cognitive Processes in Second Language Learning. *Applied Linguistics* (s. 117-131). içinde
- Saraç, G. (2003). Öğrenme Kuramlarına Göre Bir Yaylı Çalgı Olarak Viyolonsel Eğitimi ve Viyolonsel Öğretim Programı Süreci. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 25-37.
- Senemoğlu, N. (2015). Gelişim, Öğrenme ve Öğretim (Cilt 24). Ankara: Yargı Yayınevi.
- Sikes, P. L. (2010). The Effects of Specific Practice Strategy Use on University String Players' Performance. Houston: The Faculty of the Moores School of Music University.
- Stern, E. (1992). Spontaneous Use of Conceptual Mathematical Knowledge in Elementary School Children. *Contemporary Educational Psychology*, 17, 266-277.
- Subaşı, G. (2000). Etkili Öğrenme: Öğrenme Stratejileri. 146.
- Topoğlu, O. (2011). Farklı Düzeylerdeki Yaylı Çalgı Öğrencilerinin Kullandıkları Özdüzenlemeli Öğrenme Stratejilerinin İncelenmesi. 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications. Antalya.
- Tümekaya, S., & İflazoğlu Saban, A. (2008). Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stratejileri ile Sosyo - Demografik Özellikler ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 9(1), 1-22.
- Weinstein, E. C., & Mayer, E. R. (1986). The Teaching of Learning Strategies. E. C. Weinstein, & E. R. Mayer içinde, *Handbook of Research on Teaching* (s. 315-327). New York: Macmillan.
- Wenden, A. (1991). *Learner Strategies for Learner Autonomy*. New York: Prentice Hall.
- Yokuş, H. (2009). Piyano Eğitiminde Öğrenme Stratejilerinin Kullanılmasına Yönelik Etkinliklerin Performans Başarısına ve Üstbilişsel Farkındalığa Etkisi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yokuş, H., & Yokuş, T. (2010). Müzik ve Çalgı Öğrenimi için Strateji Rehberi. Ankara: Pegem Akademi.
- Yüksel, S., & Koşar, E. (2001). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Ders Çalışırken Kullandıkları Öğrenme Stratejileri. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 278, 29-36.

STATUS OF REPEATING STRATEGIES USED BY VIOLIN STUDENTS

Büşra İnci ŞENDURUR¹
Gamze Elif TANINMIŞ²

Abstract

The main objective of this study is to reveal to what extent repetition strategy, which is one of the learning strategies, used by undergraduate students of music education department whose individual instrument is violin. A survey was conducted with 162 student in order to evaluate wheather repetition strategy is used in violin education . Results of the study indicates that students frequently use repetition strategy. The datas obtained by survey analysed using percentage, frequency and ANOVA methods via SPSS25. Furthermore, it was also investigated by using ANOVA method wheather there is a significant difference between the students' status of using repetition strategy and the classes they study. Though, no significant difference found between groups in therms of averages.

Keywords: Violin education, repeating strategy, survey, students' notion